ગૈરુલ્લાહ કે લિએ જાનવર ઝબહ કરના

તશ્રીહ
શૈખ સાલિહ બિન અબ્દુલ અઝીઝ બિન મુહમ્મદ
બિન ઈબ્રાહીમ આલિ શૈખ

લિપિયાંતર :
અશ્રફઅલી ઉષ્માન ખત્રી

નઝરેષાની :
મૌલાના ઈબ્રાહીમ નૂરી હફીઝુલ્લાહ

બિસ્મિલ્લાહિર્રહ્માનિર્રહીમ

ગૈરુલ્લાહ કે લિએ જાનવર ઝબહ કરના

ગૈરુલ્લાહ (અલ્લાહ કે સિવા કિસી) કે લિએ (જાનવર) ઝબહ કરને કી શદીદ વઈદ (સખ્ત બુરાઈ આઈ) હૈ ઔર વહ યે કે યે અલ્લાહ અઝ્ઝવજલ કે સાથ શિર્ક હૈ. ઝબહ સે મુરાદ ખૂન બહાના હૈ.

ઝબહ મેં દો ચીઝેં અહમ હોતી હૈ :

(૧) કિસી કા નામ લેકર ઝબહ કરના.

(૨) કિસી કા કુર્બ હાસિલ કરને કે લિએ ઝબહ કરના.

પેહ્લી સૂરત મેં અસલ ચીઝ નામ હૈ ઔર દૂસરી સૂરત મેં કસ્દ વ ઈરાદહ.

દર્અસલ જાનવર ઝબહ કરતે વક્ત જિસ કા નામ લિયા જાએ ઉસ સે ઈસ્તિઆનત ઔર મદદ મક્સૂદ હોતી (ઈરાદહ હોતા) હૈ. મષલન્ અગર આપ “બિસ્મિલ્લાહ” કહેંગે તો ઈસ કા મતલબ યે હોગા કે મૈં અલ્લાહ કે નામ સે મદદ હાસિલ કરતે હૂએ ઔર ઉસે

મુતબર્રિક (બરકતવાલા) સમજતે હૂએ ઝબહ કરતા હૂં. રહી બાત કસ્દ વ ઈરાદહ કી તો યે ઉબૂદીય્યત (ઈબાદત) ઔર બંદગી કે ઈઝ્હાર કી એક સૂરત હૈ. નામ ઔર કસ્દ વ ઈરાદહ કે લિહાઝ (ખયાલ) સે હમારે સામને ચાર સૂરતેં આતી હૈં :

(૧) અલ્લાહ કા નામ લેકર ઉસી કે તકર્રુબ (નઝ્દીકી) કે કસ્દ સે ઝબહ કરના. યે સરાસર તૌહીદ ઔર ઈબાદત હૈ. ઈસ સૂરત મેં ઝબહ કરને કે લિએ દો શર્તે હૈં. પેહ્લી તો યે કે અલ્લાહ કે તકર્રુબ કે ઈરાદે સે ઝબહ કરે, દૂસરી યે કે અલ્લાહ કા નામ લેકર ઝબહ કરે. જૈસે કુર્બાની, હદી (હજ્જ કી કુર્બાની), ઔર અકીકહ વગૈરહ. અગર જાનબૂજ કર અલ્લાહ કા નામ ન લિયા તો ઝબીહા હલાલ ન હોગા. યે દોનોં શર્તે બૈકવક્ત તબ હૈં જબ ઝબહ સે અલ્લાહ કા તકર્રુબ મક્સૂદ હો. ઔર અગર અલ્લાહ કે તકર્રુબ કે લિએ નહીં બલ્કે મેહ્માનોં કી મેહ્માન નવાઝી કે લિએ યા અપને ખાને કે લિએ ઝબહ કરે તો યે જાઈઝ હૈ, શર્અન

(શરીઅત મેં) ઈસ કી ઈજાઝત હૈ કયુંકે ઉસને અલ્લાહ કા નામ લેકર ઝબહ કિયા હૈ, ગૈરુલ્લાહ કા નામ નહીં લિયા. યે વઈદ મેં દાખિલ ન હોગા ન મુમાનઅત (મનાહી) મેં.

(૨) ઝબહ તો અલ્લાહ કા નામ લેકર કિયા જાએ લેકીન મક્સૂદ ઉસ સે ગૈરુલ્લાહ કા તકર્રુબ હો. મષલન્ ઝબહ કે વક્ત યે કહે "બિસ્મિલ્લાહ-મૈં અલ્લાહ કા નામ લેકર ઝબહ કરતા હૂં" ઔર ઈસ ઝબહ સે ઉસકી નીયત કિસી મદફૂન (દફન શુદહ) નબી યા કિસી બુર્ઝુગ કા તકર્રુબ હો.

બઅ્ઝ દેહાતી (ગાંવ કે) યા શેહ્‌રી લોગોં કા યે તરીકહ હૈ કે વહ કિસી કી આમદ (આને) પર ઉસકી તઅ્ઝીમ (ઈઝ્ઝત) કે લિએ, ઝેબાઈશ વ ખુશ્નુમાઈ (સજાવટ) યા જાનવરોં કો ઝબહ કર કે ઉસકા ઈસ્તિકબાલ કરતે હૈં. ઈસ ઝબહ મેં અગરચેહ અલ્લાહ કા નામ લિયા જાતા હૈ, લેકીન કયુંકે ઉસ સે મક્સૂદ ગૈરુલ્લાહ કો રાઝી કરના હોતા હૈ ઈસ લિએ ઉલમાને

ઈસ ફિઅ્લ (કામ) કે હરામ હોને કા ફતવા દિયા હૈ, ક્યુંકે ઈસ મેં ગૈરુલ્લાહ કે લિએ ખૂન બહાયા જાતા હૈ ઈસ લિએ ઉસે ખાના ભી જાઇઝ નહીં હૈ. જબ ઈસ સૂરત મેં કિસી કી તઅ્ઝીમ કે લિએ ઝબહ કરના ઔર ખૂન બહાના જાઇઝ નહીં તો ફિર કિસી ફોત શુદહ (નબી યા બુઝુર્ગ) કી તઅ્ઝીમ (યા તકર્રુબ) કે લિએ ઝબહ કરના ઔર ખૂન બહાના તો ઔર ભી ઝિયાદહ નાજાઇઝ ઔર હરામ હુવા ક્યુંકે ખૂન બહા કર સિર્ફ અલ્લાહતઆલા હી કી તઅ્ઝીમ કરના જાઇઝ હૈ. જબ રગોં મેં ખૂન ઉસીને (અલ્લાહને) જારી કિયા હૈ તો ફિર તઅ્ઝીમ વ ઈબાદત કા હક્કદાર ભી વહી હૈ.

(૩) ઝબહ ગૈરુલ્લાહ કા નામ લેકર કિયા જાએ ઔર ઉસ સે મક્સૂદ ભી ગૈરુલ્લાહ કા તકર્રુબ હી હો. મષલન્ "બિસ્મિલ્ મસીહી" કેહ્ કર ઝબહ કરે ઔર તકર્રુબ ભી મસીહ (હઝરત ઈસા અલૈહિસ્સલામ) હી કા મક્સૂદ હો. યે બહુત બડા શિર્ક હૈ. શિર્ક ફીલ્ઈસ્તિઆનત (મદદ માંગને મેં) ભી ઔર શિર્ક

ફીલ્ઈબાદત (બંદગી મેં) ભી. ઈસી તરહ શૈખ બદવી, હઝરત હુસૈન (રદિયલ્લાહુઅન્હુ), સૈય્યિદહ ઝૈનબ (રદિયલ્લાહુઅન્હા) યા ઇન કે ઈલાવહ વહ શખ્સીયાત જિન સે લોગ ઈબાદત ઔર પૂજાવાલા મુઆમલહ રખતે હૈં ઉનકે નામ લેકર ઝબહ કરને કા ભી યહી હુક્મ હૈ કયુંકે ઉનકે નામ લેકર ઝબહ કરતે વક્ત લોગોં કી નીયત ઔર ઈરાદહ ઉનકા તકર્રુબ હોતા હૈ. ઈસ લિએ યે દો તરહ સે શિર્ક બન જાતા હૈ. એક તો ઈસ્તિઆનત ઔર મદદ કે હુસૂલ (તલબ કરને) કી વઝહ સે ઔર દૂસરા ઉબૂદીય્યત (ઈબાદત), તઅ્ઝીમ ઔર ગૈરુલ્લાહ કે લિએ ખૂન બહાને કી વઝહ સે.

(૪) ઝબહ ગૈરુલ્લાહ કા નામ લેકર કિયા જાએ ઔર ઉસ સે મક્સૂદ 'અલ્લાહ કા તકર્રુબ' હો ઔર યે બહુત કલીલ ઔર નાદિર (કમ હોતા) હૈ. ઔર કભી ઐસા ભી હોતા હૈ કે ઝબહ તો કિસી બુઝુર્ગ કે લિએ કિયા જાતા હૈ મગર નીયત યે હોતી હૈ કે ઉસ સે અલ્લાહ કા કુર્બ હાસિલ કિયા જાએ તો યે ભી

દરહકીકત શિર્ક ફીલ્ઈસ્તિઆનત ઔર શિર્ક ફીલ્ઈબાદત હી મેં શામિલ હૈ. અલ્ગર્ઝ (મતલબ યે કે) ગૈરુલ્લાહ કે તકર્રુબ કે લિએ ઝબહ કરના ઉબૂદીય્યત મેં શિર્ક હૈ ઔર ગૈરુલ્લાહ કા નામ લેકર ઝબહ કરના ઈસ્તિઆનત ઔર મદદ કે લિએ તલબ મેં શિર્ક હૈ. ઈસી લિએ અલ્લાહ અઝ્ઝવજલ્ને ફરમાયા હૈ :''ઔર જિન જાનવરોં (કે ઝબહ) પર અલ્લાહ કા નામ ન લિયા જાએ, ઉન મેં સે કુછ ન ખાઓ, ઔર બિલાશુબહ યે ફિસ્ક (ગુનાહ) ઔર નાજાઈઝ હૈ ઔર બેશક શયાતીન અપને દોસ્તોં કી તરફ ઈલ્કા (દીલ મેં બાત ડાલા) કરતે હૈં તાકે વહ તુમ્હારે સાથ ઝઘડેં ઔર અગર તુમને ઉનકી બાત માન લી તો બિલાશુબહ તુમ ભી મુશ્રિક હો જાઓગે.'' (સૂરહ અન્આમ આયત : ૧૨૧)

અલ્લાહતઆલા કા ઈર્શાદ હૈ :''કેહ દીજિએ ! બેશક મેરી નમાઝ, મેરી કુર્બાની, મેરી ઝિંદગી ઔર મેરી મૌત અલ્લાહ રબ્બુલ્ આલમીન કે લિએ હૈ. ઉસકા કોઈ શરીક નહીં ઔર મુજે ઈસી બાત કા હુક્મ દિયા ગયા હૈ

ઔર મેં ઉસકા સબસે પેહ્લા ફર્માંબર્દાર હૂં.''

(સૂરહ અન્આમ આયત : ૧૬૨, ૧૬૩)

ઈન આયતોં સે ષાબિત હુવા કે નમાઝ ઔર કુર્બાની દોનોં ઈબાદતેં હૈં કયુંકે કુર્બાની કો અલ્લાહ કે સાથ ખાસ કિયા ગયા હૈ ઔર મખ્લૂક કે અઅ્માલ મેં સે સિર્ફ ઈબાદાત હી અલ્લાહ કે સાથ ખાસ હોતી હૈં. ઈસી લિએ ''સલાતી'' કે બઅ્દ ''વ નુસુકી'' ફરમાયા કે કુર્બાની (ખૂન બહાના ઔર ઝબહ કરના) ભી દીગર ઈબાદતોં કી તરહ એક ઈબાદત હૈ ઔર ઉસકા મુસ્તહિક ભી સિર્ફ અલ્લાહતઆલા હી હૈ.''લિલ્લાહિ રબ્બિલ્ આલમીન'' મેં લફ્ઝ ''અલ્લાહ'' પર મૌજૂદ લામ ઈસ્તિહ્કાક (હક્કદાર) કા મઅ્ની દે રહા હૈ યઅ્ની નમાઝ, કુર્બાની ઔર દીગર ઈબાદત કા હક્ક અલ્લાહ રબ્બુલ્ આલમીન હી રખતા હૈ.

''લા શરીકલહૂ''નમાઝ મેં ઉસકા કોઈ શરીક હૈ ન કુર્બાની મેં. લિહાઝા ઈનકી અદાઈગી મેં ન તો અલ્લાહ કે સાથ કિસી કો શરીક કિયા જાએ ઔર ન હી અલ્લાહ

કે ઈલાવહ કિસી કો ઉન કા સઝાવાર ઠેહરાયા જાએ. ઈબાદત કા મુસ્તહિક વહી રબ હે, જો અઝીમ બાદશાહત કા માલિક હે.

ઔર અલ્લાહતઆલાને ફરમાયા : "પસ તુમ અપને રબ હી કે લિએ નમાઝ પડો ઔર કુર્બાની દો."

(સૂરહ કૌષર આયત : ૨)

(ઈસ આયત મેં) અલ્લાહતઆલાને જિન કામોં કા હુક્મ દિયા હે વહ ઈબાદત હી હૈં. ક્યુંકે તમામ ઝાહિરી ઔર બાતિની (અંદરૂની) અઅ્માલ વ અક્વાલ જો અલ્લાહતઆલા કો પસંદ ઔર મહ્બૂબ હૈં ઉન સબ કો ઈબાદત હી કહા જાતા હે. ઈસી તરહ નમાઝ ઔર કુર્બાની કા ભી અલ્લાહતઆલાને હુક્મ દિયા હે ઔર યે અઅ્માલ ઉસે મહ્બૂબ ઔર પસંદ હૈં. ઈસ લિએ યે ભી ઈબાદત હૈં.

ઔર ફરમાને નબવી હે : હઝરત અલી રદિયલ્લાહુ અન્હુ ફરમાતે હૈં કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને મુજે ચાર બાતેં ઈર્શાદ ફરમાઈં : "

(૧) જો શખ્સ ગૈરુલ્લાહ કે લિએ જાનવર ઝબહ કરે ઉસ પર અલ્લાહતઆલા કી લઅ્નત હૈ.

(૨) જો શખ્સ અપને વાલિદૈન પર લઅ્નત કરે ઉસ પર ભી અલ્લાહતઆલા કી લઅ્નત હૈ.

(૩) જો શખ્સ કિસી બિદઅતી કો પનાહ દે ઉસ પર ભી અલ્લાહતઆલા કી લઅ્નત હૈ.

(૪) ઔર જો શખ્સ હુદૂદે ઝમીન કે નિશાનાત કો બદલે ઉસ પર ભી અલ્લાહતઆલા કી લઅ્નત હૈ.'' (સહીહ મુસ્લિમ બાબ : કુર્બાની, નસાઇ)

ઇસ હદીષ સે ષાબિત હુવા કે જો શખ્સ ગૈરુલ્લાહ કે તકર્રુબ ઔર તઅ્ઝીમ કે લિએ જાનવર ઝબહ કરે ઉસ પર અલ્લાહતઆલા કી લઅ્નત હૈ. અલ્લાહતઆલા કી લઅ્નત સે મુરાદ ઉસકી રહ્‌મત સે દૂરી ઔર મહ્‌રૂમી હૈ. પસ જિસ શખ્સ પર ખુદ અલ્લાહતઆલા લઅ્નત કરે વહ ઉસે અપની ખાસ રહ્‌મત સે દૂર ઔર મહ્‌રૂમ કર દેતા હૈ.

જબકે ઉસકી આમ રહ્‌મત મુસલમાનોં, કાફિરોં

ઔર તમામ મખ્લૂકાત કે શામિલે હાલ (સબ કે લિએ) હૈ. યાદ રહે કે જિસ ગુનાહ પર અલ્લાહતઆલા કી લઅ્નત કી વઈદ હો વહ કબીરહ ગુનાહ હોતા હૈ કયુંકે ગૈરુલ્લાહ કે તકર્રુબ ઔર તઅ્ઝીમ કી ખાતિર ઝબહ કરના શિર્ક હૈ ઈસ લિએ ઈસકા ઈર્તિકાબ કરનેવાલા અલ્લાહતઆલા કી લઅ્નત, ફિટકાર ઔર ઉસકી રહ્મત સે દૂરી ઔર મહ્રૂમી કા મુસ્તહિક ઠેહરતા હૈ.

નીઝ ઈર્શાદે નબવી હૈ : હઝરત તારિક બિન શિહાબ રદિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ફરમાયા :"એક શખ્સ એક મખ્ખી કી વજહ સે જન્નત મેં ગયા ઔર એક શખ્સ એક મખ્ખી હી કી વજહ સે જહન્નમ મેં જા પહુંચા. સહાબહએ કિરામ રદિયલ્લાહુ અન્હુમને અર્ઝ કિયા : યા રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ! વહ કૈસે ? આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ફરમાયા :"દો આદમીયોં કા એક કૌમ પર ગુઝર હુવા. જિસકા એક બુત થા વહ કિસી કો વહાં સે ચડાવા

ચડાએ બગૈર ગુઝરને કી ઈજાઝત ન દેતે થે. ઉન લોગોંને ઈન મેં સે એક સે કહા : ચડાવા ચડાઓ. ઉસને કહા : મેરે પાસ ચડાવે કે લિએ કુછ નહીં હૈ. ઉન્હોંને કહા : તુમ્હેં યે કામ ઝરૂર કરના હોગા. ચાહે એક મખ્ખી હી ચડાઓ. ઉસને એક મખ્ખી કા ચડાવા ચડા દિયા. ઉન લોગોંને ઉસકા રાસ્તહ છોડ દિયા ઔર ઉસે આગે જાને કી ઈજાઝત દેદી. વહ ઉસ મખ્ખી કે સબબ જહન્નમ મેં જા પહુંચા. ઉન્હોંને દૂસરે સે કહા : તુમ ભી કોઈ ચડાવા ચડાઓ તો ઉસને કહા : મૈં તો અલ્લાહતઆલા કે સિવા કિસી કે વાસ્તે કોઈ ચડાવા નહીં ચડા સકતા. ઉન્હોંને ઉસે કત્લ કર દિયા. ઔર વહ સીધા જન્નત મેં જા પહુંચા.''

(ઈમામ અહ્‌મદ : કિતાબુલ્ ઝુહદ)

ઈસ હદીષ સે ષાબિત હુવા કે બુત કે તકર્રુબ કે લિએ જાનવર ઝબહ કરના ઉસ શખ્સ કે લિએ દુખૂલે જહન્નમ કા સબબ બના. ઝાહિર હૈ કે યે કામ કરનેવાલા આદમી મુસલમાન થા જો અપને ઈસ

શિર્કીયહ ફિઅ્લ કી વજહ સે જહન્નમ રસીદ હુવા. ઈસ સે મઅ્લૂમ હુવા કે ગૈરુલ્લાહ કે તકર્રુબ ઔર તઅ્ઝીમ કે લિએ જાનવર ઝબહ કરના ઔર ચડાવે ચડાના "શિર્કે અક્બર-સબ સે બડા શિર્ક" હૈ. નીઝ ઈસ હદીષ સે યે ભી ષાબિત હુવા કે ગૈરુલ્લાહ કે તકર્રુબ કે લિએ મખ્ખી જૈસી બેકદર વ કીમત ચીઝ કા ચડાવા ચડાના જબ ઉસ આદમી કે લીએ જહન્નમ મેં દાખિલ હોને કા સબબ બના તો જો ચીઝ ફાઈદેહ મેં ઈસ સે બડી ઔર કીમતી હો ઉસકા ચડાવા ચડાના ઉસી કદર દુખૂલે જહન્નમ (મેં જાને) કા બડા સબબ હોગા.

"કર્રિબ" ચડાવા ચડાઓ. ઈસ સે મઅ્લૂમ હુવા કે ઉસ કૌમ કે લોગોંને ઉન રાહગીરોં કો ઈસ અમલ કે લિએ (મેહઝ કહા થા) મજબૂર નહીં કિયા થા. કયુંકે ઈસ સે પેહ્લે યે બયાન હૈ કે વહ કિસી કો વહાં સે ચડાવા ચડાએ બગૈર ગુઝરને કી ઈજાઝત ન દેતે થે. ઈસ મેં કોઈ જબ્ર યા ઈક્રાહ (ઝબરદસ્તી યા નફરત) નહીં. કયુંકે અગર વહ આદમી ચાહ્તા તો વાપસ આકર

કિસી દૂસરે રાસ્તેહ સે ચલા જાતા ઔર અગર કહા જાએ કે ઉન લોગોંને ચડાવા ન ચડાને કી સૂરત મેં કત્લ કી ધમકી દી થી ઈસ લિએ વહ ઈસ અમલ પર મજબૂર થા જબકે જબ્ર વ ઈક્રાહ કી સૂરત મેં કિસી અમલ પર કોઈ મુવાખઝહ (પકડ) નહીં. ઈસ કા જવાબ યે હૈ કે યે વાકિઅહ હમ સે પેહ્લી ઉમ્મતોં કા હૈ. ઈક્રાહ ઔર ઈજબાર (જબ્ર) કી સૂરત મેં ઈત્મીનાને કલ્બ કે સાથ બઝાહિર કલિમહ એ કુફ્ર અદા કરને યા કુફ્રીયહ કામ કરને કી ઈજાઝત ઔર ઉસ કે અદમ મુવાખઝહ કા મસ્અલહ સિર્ફ ઈસી ઉમ્મત કી ખુસૂસીય્યત હૈ. અગલી ઉમ્મતોં મેં ઈસકી ઈજાઝત ન થી.

ઈન આયાત ઔર હદીષોં સે કુછ મસાઈલ યે હૈં :

(૧) આયત "કેહ દો મેરી નમાઝ ઔર મેરી કુર્બાની..." કી તફ્સીર મઅ્લૂમ હોતી હૈ.

(૨) આયત "પસ તુમ અપને રબ હી કે લિએ નમાઝ..." કી તફ્સીર ભી મઅ્લૂમ હોતી હૈ.

(૩) હદીષ મેં રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ

સલ્લમને સબસે પેહ્લે ગેરુલ્લાહ કે લિએ ઝબહ કરનેવાલે પર લઅ્નત ફરમાઈ હૈ.

(૪) હદીષ મેં હૈ કે "અપને વાલિદૈન પર લઅ્નત કરનેવાલા લઅ્નતી હૈ." ઈસ સે યે માખૂઝ હોતા હૈ કે અગર તુમ કિસી કે વાલિદૈન પર લઅ્નત કરોગે તો વહ તુમ્હારે વાલિદૈન પર લઅ્નત કરેગા. ઈસ તરહ તુમ ખુદ અપને વાલિદૈન પર લઅ્નત કા સબબ બનોગે.

(૫) હદીષ મેં હૈ કે "જો શખ્સ કિસી બિદઅતી કો પનાહ દે, વહ મલઊન (લઅ્નતી) હૈ." ઈસ હદીષ મેં બિદઅતી સે મુરાદ ઐસા શખ્સ હૈ જિસ પર બિદઅત કે ઈર્તિકાબ (અમલ કરને) કી વજહ સે અલ્લાહતઆલા કી તરફ સે સઝા વાજિબ હો ઔર વહ ઉસ સે બચને કે લિએ કિસી કી પનાહ ઢૂંઢ રહા હો.

(૬) "જો શખ્સ હુદૂદે ઝમીન કે નિશાનાત વ અલામાત કો આગે-પીછે કર કે બદલ ડાલે, વહ

ભી લઅ્નતી હૈ.'' ઈસ સે ઐસે નિશાનાત મુરાદ હૈં જો ઝમીન કે દો માલિકોં કી હુદૂદે મિલ્કીયત કો મુતઐય્યન (અલગ) કરતે હોં ઔર ઉન નિશાનાત કો બદલને સે પડોસીયોં કા હક્ક મારના મક્સૂદ હો.

(૭) કિસી મુતઐય્યન (ખાસ) શખ્સ પર ઔર ઉમૂમી તૌર પર ગુનાહગાર લોગોં પર કિસી કા નામ લિએ બગૈર લઅ્નત કરને મેં ફર્ક હૈ.

(૮) એક મખ્ખી કા ચડાવા ચડાને કે સબબ એક આદમી કે જહન્નમ મેં જાને કા વાકિઅહ બડા ઈબરતનાક (નસીહતવાલા) હૈ.

(૯) મખ્ખી કા ચડાવા ચડાનેવાલા જહન્નમ રસીદ હુવા હાલાંકે ઉસકા મક્સૂદ શિર્ક કરના કતઅન્ (બિલ્કુલ) ન થા બલ્કે ઉસને મેહઝ અપની જાન બચાને કી ખાતિર ઐસા કિયા થા.

(૧૦) અહ્લે ઈમાન કી નઝર મેં શિર્ક ઈસ કદર સંગીન (સખ્ત ભારી) જુર્મ હૈ કે ઉસ મોમિનને કત્લ

હોના ગવારા કર લિયા, લેકીન અહ્લે સનમ્ (બુત પરસ્તોં) કા મુતાલબહ (માંગ કો) પૂરા ન કિયા, હાલાંકે ઉન્હોંને ઉસ સે સિર્ફ ઝાહિરી તૌર પર અમલ કરને કા મુતાલબહ કિયા થા.

(૧૧) શિર્ક કા ઈર્તિકાબ કર કે જહન્નમ મેં જાનેવાલા શખ્સ મુસલમાન થા. અગર વહ કાફિર હોતા તો આપ યૂં ન ફરમાતે કે ‘‘વહ એક મખ્ખી કી વજહ સે જહન્નમ મેં ગયા.’’

(૧૨) ઈસ હદીષ સે એક દૂસરી સહીહ હદીષ કી તાઈદ ભી (તરફદારી) હોતી હૈ, જિસ મેં નબી સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ફરમાયા :‘‘જન્નત ઔર જહન્નમ તુમ મેં સે હર એક કે જૂતે કે તસ્મે સે ભી ઝિયાદહ કરીબ હૈ.’’
(સહીહ બુખારી બાબ : અર્રિકાક, હ : ૬૪૮૮)

(૧૩) બુતપરસ્તોં સમેત (કે સાથ) હર એક કે નઝ્દીક કલ્બી (દિલ કા) અમલ સબસે ઝિયાદહ અહમ ઔર મક્સૂદે અઅ્ઝમ (બડા મક્સદ) હોતા હૈ.